

اهمیت انگیزه در زندگی انسانی

محمد صادق ذاکری

در چنین روزهایی آرام آرام امتحانات ترم دوم دانشجویان در حال سپری شدن است. حال پرسش این است که چرا برخی دانشجویان از اینکه یادگیری رسمی آنها مدتی موقتا تعطیل می شود، خرسند هستند؟ بیندیشیم پاسخ چیست؟

امرسن نویسنده ی آمریکایی گفته است هیچ لذتی بالاتر از لذت یادگیری نیست. شعار تکنولوژیست های آموزشی نیز چنین است: «جهان را به محیط یادگیری تبدیل کنیم.»

آیا می توان گفت چنین دانشجویانی انگیزه لازم جهت ادامه ی تحصیل نداشته اند و درس خواندن اجباری - آن هم با مرکزیت نمره و محوریت امتحان-برایشان زجرآور بوده است.

از آنجایی که انگیزه اساس پویایی رفتار انسان است، می توان گفت بدون انگیزه ی کافی نمی توان کاری را پیش برد. حال پرسش این است که چرا اشخاصی که نظام آموزشی ناکارآمد را تجربه و سپری کرده اند، انگیزه ی لازم را برای بهبود نظام آموزشی که شهروندان دیگر از جمله سایر نزدیکان و خویشاوندان و آشنایان خود آنان وارد همان نظام آموزشی ناکارآمد خواهند شد، ندارند؟

این پرسش، یادآور پرسش دیگری با ظاهری ساده است: «چرا سواره از پیاده خبر ندارد؟» در واقع این پرسش به ظاهر ساده، پرسش از عدالت است.

آیا می توان گفت آزادی با تمام عظمت و شکوهش، مشروعیت خود را از عدالت می گیرد؟ با اندکی تامل متوجه می شویم وقتی آزادی قانونی شخصی را سلب می کنیم به او ظلم کرده ایم و ظلم ضد عدل است و سخن آلن بدیو در این زمینه می درخشد: «نابرابری که از حد معینی گذر کند، دموکراسی بی معناست.»

به خاطر فاصله گرفتن از تلخی یادداشت و ایجاد انگیزه بیشتر برای اصلاح گری نظام یادگیری، این یادداشت را با سخنی از باروخ اسپینوزا به پایان می برم: «نباید تاسف خورد، نباید نفرت ورزید، بلکه باید فهمید.»

######